

SAVETI RODITELJA U ŠKOLAMA KAO POKRETAČKI MEHANIZAM

Otvorene škole
+ uključeni roditelji =
uspešni učenici

Predstavnik u savetu roditelja kao
zastupnik interesa roditelja ali i kao
"spiritus movens"
= pokretač, inicijator, predvodnik...

- Kakva je stvarna uloga saveta roditelja u školama?
- Koji potencijal se nalazi u savetima roditelja koji škola ne prepoznaje?
- Zašto treba da budemo u savetu i šta nas motiviše?

U našem istraživanju u kom je učestvovalo 123 roditelja, članova saveta zemunskih osnovnih i srednjih škola, na pitanje šta ih je motivisalo da se uključe u rad Saveta:

- 77 (62%) njih je odgovorilo da žele da učestvuju u radu saveta i smatraju da mogu aktivno da doprinesu unapređenju saradnje roditelja i škola;
- 38 (30%) njih je odgovorilo da niko drugi nije hteo;
- 8 (6%) njih je odgovorilo da su samo želeli da vide kako to izgleda ali bez želje da budu naročito aktivni

Svi želimo da kao roditelji imamo pravo glasa u sistemu obrazovanja u kom se školuju naša deca, pa zašto onda skoro 40% roditelja prihvata ulogu predstavnika u savetu bez prave motivacije?

Možda deo odgovora leži u zakonskom okviru?

Šta kaže Zakon: član 120 Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja?

Savet roditelja po Zakonu može da:

- učestvuje u predlaganju izbornih sadržaja i u postupku izbora udžbenika (ipak, ne postoji jasno definisan način učešća, tako da se u praksi dešava da savet samo usvoji već pripremljen izbor od strane škole / nastavničkog veća)
- razmatra predlog školskog programa, razvojnog plana, godišnjeg plana rada,
- razmatra namenu korišćenja sredstava od donacija i od proširene delatnosti ustanove;
- razmatra i prati uslove za rad ustanove, uslove za odrastanje i učenje, bezbednost i zaštitu dece i učenika;

- **razmatra** izveštaje o ostvarivanju programa obrazovanja i vaspitanja, razvojnog plana i godišnjeg plana škole, spoljašnjem vrednovanju, samovrednovanju, završnom ispitu, rezultatima nacionalnog i međunarodnog testiranja i sprovođenje mera za obezbeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada;
- **predlaže** organu upravljanja namenu korišćenja sredstava ostvarenih radom učeničke zadruge i prikupljenih od roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika (do 2018. godine ovaj stav je glasio: "Odlučuje o korišćenju sredstava...");
- **daje saglasnost** na program i organizovanje ekskurzije, odnosno programe nastave u prirodi i razmatra izveštaj o njihovom ostvarivanju (takode ne učestvuje u procesu odlučivanja);

Od oktobra 2018. godine, izmene Zakona (ZOSOV-a) uvele su značajne promene u smislu da je savetima roditelja praktično oduzeto pravo direktnog odlučivanja, a uloge učešća u donošenju odluka su ostale nejasne i nisu definisane ni jednim posebnim aktom.

Šta onda preostaje roditeljima u savetu i kako da tu savetodavnu ulogu koja nam je data iskoristimo maksimalno?

Kada govorimo o saradnji roditelja i škola, uglavnom percipiramo dihotomiju: mi i oni. I to rade obe strane, i „mi“ i „oni“.

Moramo priznati da nas baš ovakva postavka godinama održava u začaranom krugu i da se na taj način jaz samo još produbljuje i rigidnost povećava – s obe strane.

Iz bogatog iskustva našeg udruženja u radu sa roditeljima, svatima roditelja i školama, možemo da primetimo da ni svi roditelji koji ulaze u savet zapravo ne znaju šta ih čeka.

Često se sednice saveta odlažu jer nije prisutan dovoljan broj roditelja da bi se održali. Savet roditelja je na dobrovoljnoj i volonterskoj bazi, samim tim samo je dobra volja roditelja da li će se za njega prijaviti ili ne. Neki prekasno shvate da im ti sastanci oduzimaju više vremena nego što su spremni da izdvoje.

Za uspostavljanje dobre komunikacije i svrsishodne saradnje, ovo je velika tačka spoticanja.

Kako da najbolje iskoristimo našu poziciju u savetu roditelja i unapredimo saradnju?

- **redovni smo na sednicama, a ukoliko ne možemo da dođemo obavestimo zamenu iz odeljenja;**
- **sarađujemo sa roditeljima iz odeljenja i prenosimo im informacije sa sednica;**
- **podstičemo roditelje iz odeljenja na razmenu mišljenja i ideja i zastupamo interese odeljenja na sednicama (pod interesima odeljenja smatra se samo ono oko čega su svi saglasni ili minimum 51% roditelja);**
- **sarađujemo sa odeljenskim starešinom u smislu razmene informacija i konsultacija**

Savet zastupa interese roditelja i važne promene se mogu desiti upravo vašim zalaganjem:

- **kanališemo komunikaciju roditelja i nastavnika kada je potrebno (npr. ne znaju svi roditelji koji je mandat predstavnika saveta i može da se desi da se od nas očekuje da se obraćamo drugim nastavnicima i školskoj upravi u njihovo ime, u tom slučaju usmeravamo pojedine roditelje na prave adrese i pomažemo u tom smislu);**
- **Učestvujemo u diskusijama na sednicama sa konstruktivnim kritikama, iznosimo probleme koji se tiču većine roditelja, dajemo predloge rešenja i uvažavamo različita mišljenja;**

- ne iznosimo pojedinačne probleme uvažavajući pravo na zaštitu podataka o ličnosti drugih, naročito dece;
- imamo u vidu širu sliku i znamo ili ako ne znamo proveravamo procedure za rešavanje problema ili o tome ko donosi odluke o predlozima saveta, u kom vremenskom roku, koji su mehanizmi za žalbu i slično.
- na kraju, ukoliko unapred znamo da će nam sastanci saveta oduzeti više vremena nego što ga imamo, bolje je da se ne prijavljujemo nego da pokušamo da motivišemo druge roditelje.

Kako roditelji vide svoj potencijal za unapređenje saradnje?

- većina roditelja smatra da protok informacija mora biti čest i dvosmeran i da je roditeljima potrebno omogućiti način da tokom cele godine mogu da postavljaju pitanja, daju sugestije i sl. bilo putem anketa ili na drugi način: kroz predstavnike saveta, na roditeljskim sastancima, itd.
- najveći broj njih smatra da roditelji mogu da budu od pomoći školi u organizaciji roditeljskih sastanaka i sastanaka saveta i generalno u razmeni informacija između roditelja i škola;
- deo roditelja smatra da može da pomogne nastavnicima u organizaciji nastave i aktivnosti

Koje teme bi roditelji voleli da obrađuju više u školama?

Najveći broj roditelja (njih 70 %) stavilo je ove teme na prvo mesto:

- bezbednost dece u školi;
- prevencija vršnjačkog nasilja;
- načina na koji se unapređuje saradnja roditelja i škola;
- prevencija upotrebe narkotika i alkohola
- uređenja školskog prostora;
- načina na koji se organizuje nastava

30% njih prioritizovalo je sledeće teme:

- ishrane dece
- ekologije i očuvanja životne sredine
- potrošnje sredstava
- seksualnog obrazovanja
- temama rodne ravnopravnosti

Komentari roditelja na saradnju sa školama i predlozi za unapređenje saradnje:

Potrebno je da se razredne starešine aktivno uključe u rešavanje dnevnih problema koje imaju učenici u okolnostima izmenjenih okolnosti i uslova nastave i da doprinesu boljem prilagođavanju programa u datim uslovima, što sada nije slučaj.

Deca su u teškoj situaciji, mi smo deklarativni predstavnici bez moći i očekujemo da deca, koja su zbunjena novonastalom situacijom, skraćenim časovima i u strahu od autoriteta na čas-u, koji se ponekad drži, izađu sa predlozima i kažu svoja zapažanja i muke.

Nemoćni oni, nemoćni i mi kao roditelji, a nastavnici slepo prate instrukcije Ministarstva i plaše se (ili im je tako lakše) da ne izađu iz okvira.

- Ako ovo bude imalo nekog efekta, odlično; samo da ne ostane u vidu još jedne ankete...*

Neophodno je insistirati na donošenju odluka na bazi relevantnih anonimnih anketa o mišljenju, očekivanjima, potrebama i zadovoljstvu učenika, nastavnika i roditelja, kao i izgraditi sistem koji funkcioniše da roditelji i učenici imaju motiva da se uključe.

Komunikacija se svela na papirno obavestenje i roditeljima se retko odgovori na postavljeno pitanje. Predlog: da se uvede roditeljski sastanak video pozivom ili bar "otvorena vrata" mesечно. Mnogo znaci, jer ovako roditelji nemaju povratnu info uspehu deteta/dece prilikom brzog preuzimanja.

Organizacija obuke nastavnog kadra za korišćenje svih raspoloživih i dostupnih mogućnosti za unapređenje elektronske komunikacije sa učenicima, radi sistematičnije organizacije online nastave, i omogućavanje učenicima da posredstvom IT slušaju nastavu i danima kada nisu prisutni u školi.

Vise pisanih informacija o tome sta je unapredjeno/reseno/ kupljeno od strane skole i na sta se novac trosi. To je ono sto uvek zanima roditelje i treba da bude zvanicno

Korisni linkovi:

- [Konvencija o pravima deteta](#)
- [Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja](#)
- [Zakon o osnovama sistema vaspitanja i obrazovanja](#)
- [Svi zakoni i pravilnici koji se odnose na obrazovanje](#)

Udruženje građana RODITELJ

www.roditelj.org

[Beograd, 2021.](#)

Ova brošura je nastala u okviru projekta Udruženja RODITELJ pod nazivom: *“Osnaživanje uloge učeničkih parlamenata i saveta roditelja za potpunu i svrsishodnu participaciju u školama”*.

Ovaj projekat je dobio podršku projekta Vlade Švajcarske „Zajedno za aktivno građansko društvo – ACT”, koji sprovode Helvetas Swiss Intercooperation i Građanske inicijative.

Mišljenje koje je izneto u ovoj publikaciji je mišljenje autora i ne predstavlja nužno i mišljenje Vlade Švajcarske, Helvetasa ili Građanskih inicijativa.

